

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

QR:10042

TASDIQLAYMAN

O'quv ishlari bo'yicha prorektor v.b

R.G. Jumayev

"15.03.2021 y

SPORT TURLARI BO'YICHA MUSOBAQALAR TASHRIL ETISH VA
O'TKAZISH FANINING
ISHCHI O'QUV DASTURI
3 kurs uchun

Bilim sohasi: 100000 – Gumanitar soha

Ta'lif sohasi: 110000 – Pedagogika

Ta'lif yo'nalishi: 5112000 – Jismoniy madaniyat

№	Mashg'ulot turi	Jami	Semestrлarga ajratilgan soat
			6-semestr
1.	Nazariy (ma'ruza)	10	10
2.	Amaliy	26	26
3.	Seminar	8	8
4.	Mustaqil ish	34	34
5.	Kurs ishi (loyihasi)	-	-
Jami auditoriya soati		44	44
Umumiy o'quv yuklama soati		78	78

Buxoro-2021 y

Ushbu ischchi o'quv dasturi O'zbekiston Respublikasi Oliy va O'rta maxsus talim Vazirligining 2018-yil "25" avgustidagi 7-44 sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan "Sport turlari bo'yicha musobaqalar taskil etish va o'tkazish" o'quv fan dasturi asosida ishlab chiqildi.

Ishchi o'quv dasturi Buxoro Davlat universiteti Ilmiy kengashida ko'rib chiqilgan va tasdiqlangan 2021-yil "29" avgustidagi 1 sonli majlis bayoni

Tuzuvchilar:

F.A.Narzullayev

M.A.Fatullayeva

BuxDU "Fakultetlararo jismoniy madaniyat va sport" kafedrasi katta o'qituvchisi
BuxDU "Fakultetlararo jismoniy madaniyat va sport" kafedrasi o'qituvchisi

Taqrizchi:

B.B.Mamurov

M.I.Abdullayev

Buxoro davlat universiteti "Fakultetlararo jismoniy tarbiya va sport" kafedrasi professori.

Fanning ischchi o'quv dasturi "Fakultetlararo jismoniy madaniyat va sport" kafedrasining 2021 yil "29" avgustidagi "1"-son yig'ilishiha muhokamaidan e'tgan va fakultet kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri v.b.: Sattorov A.E

Fanning ischchi o'quv dasturi "Jismoniy madaniyat" fakulteti kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2021 yil "29" avgustidagi 1 sonli bayonoma)

/ Fakultet kengashi raisi: Ma'murov B.R.

Fanning ischchi o'quv dasturi "Jismoniy madaniyat" fakulteti kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2021 yil "29" avgustidagi 1 sonli bayonoma).

I.O'quv fanning dolzabligi va oliy kasbyi talim Oliy ta'limning fundamentalligi sport o'yinlari (futbol, voleybol, basketbol, gandbol), gimnastika, yengil atletika, kurash va suzish kabi sport turlarining qonun qoidalari va rivojanish bosqichlari, O'zbekistonda bu sport turlarining bugungi kundagi abvoli, sport musobaqalarini o'tkazish usullari (aylanma, chiqib ketish va aralash), hakamtarning vazifalari va hakamlik qilish, musobaqalar o'id hujjatlari rasmyilashtrish taribi, ta lim muassasalarida va aholining turli qatamlari orasida sport turlari bo'yicha musobaqalar o'tkazish va hakamlik qilish bo'yicha ma'lumotlarga ega qilishga qaratilgan bo'lib, yaqori malakalar mutaxassislarini tayyorlashda asos sifatida qabub qilingan. Ushbu dastur tayyorlanayotgan kadrlarning ko'nikma va malakalariga yugori talablar qo'ymoqda. Shu talablar zamona sharoitlardan bevosita kelib chiqqan bo'lib, ularning maqsadi ta lim olayotgan yoshlardan milliy intellektual kadrlarni shakllantirishdan iborat. Guumanlar ta lim yo'nalishlari uchun qo'yilgan malaka talablar ichida sport turlari bo'yicha musobaqalar o'tkazish va hakamlik qilish faniga doir talablar alohida o'rnatadi. Bu esa jismoniy madaniyat ta lim yo'nalishi o'quv rejasida o'z ifodasini topdi.

Sport turlari bo'yicha musobaqalar o'tkazish va hakamlik qilish fani asosiy ixtisoslik fan hisoblanib 6-7 semestrarda o'qitiladi. Dasturni amalg'a oshirish o'quv rejasida berilgan umumiy psixologiya, umumiy pedagogika, jismoniy madaniyat nazariyasi va metodikasi, jismoniy tarbiya gigiyenasi va sportning tibbiy-fiziologik asoslar, gimnastika va uni o'qitish metodikasi, yengil atletika va uni o'qitish metodikasi, kurash turlari va uni o'qitish metodikasi, suzish va uni o'qitish metodikasi, sport mahoratini oshirish kabi fanlardan yetarli bilim va ko'nikmalariga ega bo'lishlikni talab etadi.

II. O'quv fanning maqsadi va vazifasi

Fanni o'qitishidan maqsad – fan bo'yicha talabalarni sport turlarining o'yin va musobaqa qoidalari, musobaqalarni taskil qilish, o'tkazish usullari bilan tanishtirish va hakamlik qilishga o'rgatish, sport turlarining qisqacha dastlabki qonun qodalarni kelib chiqishi, nazariyasi, turkumlari, davrlari hamda musobaqalarni taskil etish va o'tkazish usullari haqida nazaryi bilim, amaliy ko'nikma va malakalar bilan qurollanirishni ko'zda tutadi. Ma'ruba, seminar maslah uoltalarida o'qitishning faol usublaridan foydalangan holda nazariy bilim beriladi va amaliy maslah uoltalarda esa ma'ruba va seminar maslah uoltalarida egallangan bilimlarni talabalar amaliy ko'rib bajarish orqali ko'nikma va malakalar shakllantiriladi.

Fanning vazifasi – fan bo'yicha talabalarni sport turlarining o'yin va musobaqa qonal qoidalarni mustahkam o'rgatish, musobaqalarni taskil qilish va o'tkazish usullarini, hakamlik qilishni o'rgatish, sport turlari bo'yicha musobaqalarni taskil qilish va o'tkazish nizomini tuzish, musobaqalarga oid hujjatlarni rasmiylashtirish taribi, ta lim muassasalarida va aholining turli qatamlari orasida sport turlari bo'yicha musobaqalar o'tkazish va hakamlik qilish bo'yicha ma'lumotlarga ega qilish, har bir sport turi bo'yicha musobaqani aylanma, chiqib ketish va aralash usullarda o'tkazish haqidagi nazariy bilim, amaliy ko'nikma va malakalar bilan qurollanirish ko'zda utiladi. 4 Sport turlari bo'yicha musobaqalar o'tkazish va hakamlik qilish fanini o'qitishning maqsadiga erishish uchun belgilangan fanga oid vazifalar va topshirilgani bajartirish hamda mavzularni mazmun mohiyatini talablar darajasiда o'rgatish orqali amalga oshirishdan iborat. Fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakasiga quyidaqil talablar qo'yiladi.

Talaba:

- O'zbekistonda bu sport turlarining bugungi kundagi abvoli;
- sport o'yinlari futbol, voleybol, basketbol, gandbol, yengil atletika, kurash va suzish kabi sport turlarining qonun qoidalarni kelib chiqishi va rivojanish bosqichlari;
- sport o'yinlari futbol, voleybol, basketbol, gandbol, yengil atletika, kurash va suzish kabi sport turlarining qoidalari;
- sport o'yinlari (futbol, voleybol, basketbol, gandbol), yengil atletika, kurash va suzish kabi sport turlarida hakamlik metodikasi;
- sport turlaridan musobaqalarni o'tkazish (aylanma, chiqib ketish va aralash) usullari;

- sport turlarida hakamlarning vazifalari, hakamlik qilishi shartlari va hakamlarning ishoralarini;
- sport turlarida musobaqaqlarga oid hujjalarni rasmiylashtirish tartibi haqida ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

- sport o'yinlari (futbol, voleybol, basketbol, gandbol), yengil atletika, kurash va suzish kabi sport turlarining qoidalari,
- sport o'yinlari (futbol, voleybol, basketbol, gandbol), yengil atletika, kurash va suzish kabi sport turlarida hakamlik metodikasi;
- sport turlaridan musobaqaqlarni o'tkazish (aylanna, chiqib ketish va aralash) usullari;
- sport turlarida hakamlarning vazifalari, hakamlik qilishi shartlari va hakamlarning ishoralarini;
- sport turlaridan musobaqaqlar o'tkazish nizomini tuzish;
- sport turlarida musobaqaqlarga oid hujjalarni rasmiylashtirish tartibi;
- sport turlaridan musobaqaqlarga tayyorlash haqida malakalarga ega bo'lishi kerak.

2. Ma'ruza mashg'ulotlari

Nº	Ma'ruza mashg'uloti mavzulari	Dars soatlari	1-jadval hajmi
6-semestr			
1.	Yengil atletika turlari bo'yicha musobaqaqlar o'tkazishni o'rganish	2	
2.	Yengil atletika turlari bo'yicha musobaqaqlar o'tkazish va hakamlik qilish.	2	
3.	Kurash turlari bo'yicha musobaqaqlar o'tkazish va hakamlik qilish.	2	
4.	Futbol o'yini bo'yicha musobaqaqlar o'tkazishni o'rganish	2	
5.	Futbol o'yini bo'yicha musobaqaqlar o'tkazishni o'rganish	2	
6.	Futbol o'yini bo'yicha musobaqaqlar o'tkazish va hakamlik qilish.	2	
7.	Basketbol o'yini bo'yicha musobaqaqlar o'tkazish va hakamlik qilish.	2	
8.	Basketbol o'yini bo'yicha musobaqaqlar o'tkazishni o'rganish	2	
9.	Voleybol o'yini bo'yicha musobaqaqlar o'tkazishni o'rganish	2	
10.	Voleybol o'yini bo'yicha musobaqaqlar o'tkazishni o'rganish	2	
11.	Gandbol o'yini bo'yicha musobaqaqlar o'tkazishni o'rganish	2	
12.	Gandbol o'yini bo'yicha musobaqaqlar o'tkazishni o'rganish	2	
13.	Gandbol o'yini bo'yicha musobaqaqlar o'tkazishni o'rganish	2	
Jami:			26

Ma'ruza mashg'ulotlar maxsus multimediali qurilmalar bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarda o'tkaziladi. Ma'ruza mashg'ulotlari asosan savol-javob, BBB, FSMU, aqil hujum, klaster, zanjir, tarozi va boshqa ilg'or pedagogik texnologiyalaridan foydalangan holda olib boriladi.

3. Seminar mashg'ulotlari

Nº	Seminar mashg'ulot mavzulari	Dars soatlari	2-jadval hajmi
6-semestr			
1.	Yengil atletika turlari bo'yicha musobaqaqlar o'tkazish va hakamlik qilish.	2	
2.	Kurash turlari bo'yicha musobaqaqlar o'tkazish va hakamlik qilish.	2	
3.	Suzish sport turlari bo'yicha musobaqaqlar o'tkazish va hakamlik qilish.	2	
4.	Futbol o'yini bo'yicha musobaqaqlar o'tkazish va hakamlik qilish.	2	
Jami:			8

Seminar mashg'ulotlar maxsus multimediali qurilmalar bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida o'tkaziladi. Seminar mashg'ulotlari assosan savol-javob, BBB, FSMU, aqil hujum, klaster, zanjir, tarozi va boshqa ilg'or pedagogik texnologiyalaridan foydalangan holda olib boriladi.

5. Mustaqil ta'lim

Nº	Mustaqil ta'lim mavzulari	Hajmi (soatda)	3-jadval
4-jadval			
1.	Gimnastika va yengil atletika sport turlari bo'yicha musobaqaqlar tashkil etish va hakamlik qilish.	2	
2.	Sport tadbirlerida harakatlari o'yinlarni taskil qilish va musobaqani o'tkazish.	2	
3.	Futbol bo'yicha musobaqaqlarni o'tkazish usullari va hakamlik qilish.	2	
4.	Voleybol bo'yicha musobaqaqlarni o'tkazish usullari va hakamlik qilish.	4	
5.	Basketbol bo'yicha musobaqaqlarni o'tkazish usullari va hakamlik qilish.	2	
6.	Qo'l to'pi bo'yicha musobaqaqlarni o'tkazish usullari va hakamlik qilish.	4	
7.	Gimnastika sport turi bo'yicha musobaqaqlar o'tkazish va hakamlik qilishni o'rgatish.	2	
8.	Yengil atletika sport turi bo'yicha musobaqaqlar o'tkazish va hakamlik qilishni o'rgatish.	2	
9.	Quvnog starlar musobaqasini tasifik qilish va o'tkazish.	2	
10.	Futbol sport turi bo'yicha musobaqaqlar o'tkazish va hakamlik qilishni o'rgatish.	4	
11.	Voleybol sport turi bo'yicha musobaqaqlar o'tkazish va hakamlik qilishni o'rgatish.	4	
12.	Basketbol sport turi bo'yicha musobaqaqlar o'tkazish va hakamlik qilishni o'rgatish.	4	
Jami:			34

Mustaqil ta'lim mavzusi talabalar mustaqil o'rganadigan ma'ruza, amaliy va seminar mavzularidan iborat bo'tadi. Mustaqil ta'lim jarayonida talaba mustaqil ishlarni o'qituvchi ko'rsatmasiga binoan referat tayyorlash, konseptlar tayyorlash, mavzu yuzasidan bukletlar,

al'bomlar tayyorlash, maketlar chizish va uni tayyorlash internet materiallарини mustaqil tayyorlab kelish kabi topshiriqlарни bajaradijar.

6. Kurs ishi (loyihasi) tarkibi va ularga qo'yiladigan talablar.

"O'quv rejasida mazkur fondaн kurs ishi yozish rejalashtirilagan".

7. Fan bo'yicha talabalar bilimini baholash va nazorat qilish mezonlari.

Baholash usullari	Bakalavrлarni bilim darajasi
Baholash mezonlari	<p><i>5 baho "a'lo"</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - sport o'yinlari (futbol, voleybol, basketbol, qo'l to'pi), gimnastika, yengil atletika, kurash va suzish kabi sport turlarining qonun qoidalariни kelib chiqishi va rivojanish bosqichlarini biliшti kerak; - O'zbekistonda bu sport turlarining bugungi kundagi ahvolini biliшti lozim; - sport o'yinlari (futbol, voleybol, basketbol, qo'l to'pi), gimnastika, yengil atletika, kurash va suzish kabi sport turlarining texnikasi va taktikasining tasnifini biliшti shart; - sport o'yinlari (futbol, voleybol, basketbol, qo'l to'pi), gimnastika, yengil atletika, kurash va suzish kabi sport turlarini o'rgatish metodi, shakli va vositalarini biliшti lozim; - sport musobaqalarini o'tkazish usullari (aylanma, chiqib ketish va aratalash)ni biliшti kerak; - hakanlarning vazifalarini biliшti va xakamlik qilishi <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak</i>. <p><i>4 baho "yaxshi"</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - musobaqalarga oid hujjatlarni rasmiylashtirish tartibini biliш <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak</i>. - sport o'yinlari (futbol, voleybol, basketbol, qo'l to'pi), gimnastika, yengil atletika, kurash va suzish kabi sport turlarining qonun qoidalariни kelib chiqishi va rivojanish bosqichlarini biliшti kerak; - sport o'yinlari (futbol, voleybol, basketbol, qo'l to'pi), gimnastika, yengil atletika, kurash va suzish kabi sport turlarining texnikasi va taktikasining tasnifini biliшti shart; - sport o'yinlari (futbol, voleybol, basketbol, qo'l to'pi), gimnastika, yengil atletika, kurash va suzish kabi sport turlarini o'rgatish metodi, shakli va vositalarini biliшti lozim; - sport musobaqalarini o'tkazish usullari (aylanma, chiqib ketish va aratalash)ni biliшti kerak; - hakanlarning vazifalarini biliшti va xakamlik qilishi <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak</i>. <p><i>3 baho "qoniqarli"</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - sport o'yinlari (futbol, voleybol, basketbol, qo'l to'pi), gimnastika, yengil atletika, kurash va suzish kabi sport turlarining qonun qoidalariни kelib chiqishi va rivojanish bosqichlarini biliшti kerak; - sport o'yinlari (futbol, voleybol, basketbol, qo'l to'pi), gimnastika, yengil atletika, kurash va suzish kabi sport turlarining texnikasi va taktikasining tasnifini biliшti shart; - sport musobaqalarini o'tkazish usullari (aylanma, chiqib ketish va aratalash) ni biliшti kerak; - hakanlarning vazifalarini biliшti va xakamlik qilishi kabi amaliy bilimlarga <i>ega bo'lishi kerak</i>. <p><i>2 baho "qoniqarz"</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Belgilangan tulablarini umuman bajarmasa, aniq tasavvurga ega bo'lnaslik,

Reyting nazorati turlari

Nº	Joriy nazorat	Baho	Oraliq nazorat	Baho	Yakuniy nazorat	Baho
1.	Fanning amaliy va seminar mashg'ulotlarida talabuning ishtirokiga qarab baholanadi	5	Sport turlari bo'yicha musobaqa nizomi, bayonnomalari, natijalar jadvalini rasmiylashtirish uchun.	5	Sport turlaridan musobaqalarni tashkil etish va hujjatlarni rasmiylashtirish, to liq bajarilgan isn to liq bajarilgan isn	5

Reyting nazorati turlari

III. O'quv-uslubiy adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati

Асосий адабиётлар ва ўкув кўлланмалар

1. Гончарова О. Ёш спортчиларнинг жисмоний қобилиятларини ривожлантириш ЎзДЖТИ, Тошкент 2005 й.
2. Сушко Г.К.Гимнастика и методика её преподавания ТДПУ, 2008 г
3. Ниёзов И Енгил атлетика ЎзДЖТИ, Тошкент 2005 йил.
4. Усмонхужаев Т.С., Хўжаев.Ф. «Ҳаракатли ўйинлар» Тошкент 1992 й.
5. Махкамджонов К.М. Футбол ўйин техникаси. Методик кўлланма. Тошкент, ТДПУ 1999 й.
6. Расулов О.Т. Баскетбол ўйиннинг расмий қоидалари. Методик кўлланма. Тошкент, 1993 й.
7. Керимов Ф.А. Спорт кураши назарияси ва услубиёти. - ЎзДЖТИ Тошкент, 2001.
8. Атаев А.К. Ёш ўсмиirlарга ўзбек курашини ўргатиш услубиёти. Тошкент, 2005.
9. Юсупов К. Кураш халқаро қоидалари, техникаси ва тактикаси. Тошкент, 2005.
10. Нурикова Р.И. Футбол /Под ред. Т, ЎзДЖТИ 2005.
11. Айропетъяңц Л.Р. Волейбол. Дарслик. Т, ЎзДЖТИ 2005 .
12. Павлов Ш., Абдурахмонов Ф., Акромов Ж. Гандбол. Дарслик. Т, ЎзДЖТИ 2005.
13. Хўжаев Ф, Рахимкулов К.Д, Нигманов Б.Б «Спорт ва ҳаракатли ўйинлар ва уни ўқитиш методикаси» ТДПУ нашриёти Тошкент 2008 й
14. Хўжаев Ф, Рахимкулов К.Д, Нигманов Б.Б «Ҳаракатли ўйинлар ва уни ўқитиш методикаси» Чўлпон нашриёти Тошкент 2011 й
15. Нигманов Б.Б, Хўжаев Ф, Рахимкулов К.Д «Спорт ўйинлари ва уни ўқитиш методикаси» Илм-Зиё нашриёти Тошкент 2011 й

Қўшимча адабиётлар

- 1.Туленова Х.Б., Малинина Н.Н., Иноземцева Л.А. Умумривожлантирувчи машқларни (УРМ) ўргатиш методикаси. ТДПУ нашриёти 2005 й
2. Рахимкулов К.Д. Ҳаракатли ўйинлар (маърузалар матни) ТДПУ нашриёти 2001 й
3. Хўжаев Ф, Муродов М, Мирсолихов.С. «Халқ миллий ўйинлари 1-кисм. ХТХМОМИ нашриёти Тошкент - 2001 й.
4. Иноземцева Л.А. Легкая атлетика и методика преподавания: Тошкент: ТДПУ 2001 йил.
5. Рахимкулов К.Д. «Кичик ёшдаги болаларнинг қадди - қоматини ривожлантиришга мўлжалланган машқлар ва ҳаракатли ўйинлар» ТДПУ нашриёти 2001 й
6. Саломов Р.С. Спорт машғулотнинг назарий асослари – Тошкент., ЎзДЖТИ нашриёти 2005 й

Электрон таълим ресурслари

1. www.tdpu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.Ziyonet.uz
4. www.edu.uz
5. tdpu INTRANET.uz